

Za profesorem Pavlem Kadlecem

Náhle, nečekaně 1. července 2024 zemřel prof. Ing. Pavel Kadlec, DrSc., uznávaný cukrovarnický odborník, emeritní vedoucí katedry chemie a technologie sacharidů, děkan Fakulty potravinářské a biochemické technologie a prorektor Vysoké školy chemicko-technologické.

Pavel Kadlec se narodil 24. května 1940 v Českých Budějovicích. Dětství prožil spolu se svými rodiči a bratrem ve Vodňanech, kde byl jeho otec lékařem. Do základní školy chodil ve Vodňanech v letech 1946–1954, poté do Gymnázia ve Vodňanech, kde maturoval v roce 1957. Vysokoškolské vzdělání získal na Fakultě potravinářské technologie VŠCHT Praha, kde obhájil diplomovou práci v roce 1962 na Katedře technologie sacharidů.

V roce 1970 se oženil s Ing. Libuší Plířovou. V roce 1972 se jim narodil syn Libor a v roce 1974 dcera Pavla. Se svými dětmi a později i s vnoučaty rád trávil volný čas a předával jim své životní zkušenosti. S oblibou jezdil na chalupu v Dolní Dobrouči, kde pracoval na zahradě či v dílně, staral se o domek a chodil do přírody. Také rád cestoval a poznával cizí země, během života navštívil mnoho zemí prakticky na všech kontinentech a s cestovatelskými zážitky se podílel s ostatními. Cenné byly i jeho poznatky z odborných konferencí a z návštěv průmyslových závodů oboru v zahraničí.

Své celoživotní vědecké i pedagogické zaměření na cukrovarnictví zahájil Ing. Pavel Kadlec v roce 1962 jako chemik a technolog v cukrovaru Hodonín. V roce 1964–1967 absolvoval vědeckou aspiranturu na VŠCHT se zaměřením na oblast zavádění moderních separačních metod do technologie cukru. Od roku 1967 pracoval jako odborný asistent na Katedře chemie a technologie sacharidů VŠCHT, kde byl v roce 1975 habilitován docentem v oboru technologie cukru. V roce 1988 obhájil doktorskou práci na téma „Vlastnosti cukerných roztoků a meziproduktů při výrobě cukru“ a obdržel vědecký titul doktora technických věd. Následující rok byl jmenován profesorem v oboru technologie cukru.

Katedru chemie a technologie sacharidů (nyní Ústav sacharidů a cereálií) vedl prof. Kadlec v letech 1981–1993, dále pracoval jako proděkan Fakulty potravinářské a biochemické technologie, prorektor VŠCHT a v období 1994–2000 byl děkanem Fakulty potravinářské a biochemické technologie.

Značně rozsáhlá odborná činnost profesora Kadlece byla trvale pevně navázána na problematiku technologie cukru. Ve své vědecké práci se zaměřil zejména na studium analytických metod laboratorní kontroly cukrovarnické výroby, výpočty technologických schémat, studium látkových vlastností cukerných roztoků, krystalizaci cukru, modelování



Vzpomínka na profesora Kadlece: prof. Kadlec s prof. Bubníkem při přebírání ocenění ESST Science Award 2019 (hovoří dr. P. Wawro, přihlíží dr. J. Bruhns); s J. M. de Bruinem a prof. Bubníkem; z kuratoria Dobrovických muzeí; z Atén (ICEF 2011); s prof. Dandárem na generálním zasedání CITS, Madrid, 2003; s kolegy z Ústavu chemie a technologie sacharidů VŠCHT Praha (2023)

technologických operací, hodnocení kvality cukrové řepy, brambor a luštěnin, chemické změny při mikrovlnném ohřevu potravin, moderní separační procesy, hodnocení nových zařízení a technologických postupů v praxi. Práce profesora Kadlece vycházejí nejen ze zkoumání v laboratořích vysoké školy, ale často i z výsledků spolupráce s cukrovarnickým průmyslem, kdy byla organizována rozsáhlá měření a výzkumy přímo v provozu. Byl mj. řešitelem více než dvaceti úspěšných národních i evropských grantů (COPERNICUS, EURECA).

Na Ústavu chemie a technologie sacharidů při své dlouholeté pedagogické práci vychoval profesor Kadlec řadu odborníků pro cukrovarnický průmysl i pro další odvětví potravinářského průmyslu. Vedl diplomové práce, z nichž většina byla orientována na dílčí problémy cukrovarnického průmyslu a analýzy sacharidů. Pod jeho vedením též úspěšně absolvovalo aspirantské či doktorské studium mnoho později velmi úspěšných vysokoškolských pedagogů, průmyslových technologů a manažerů i výzkumných pracovníků.

Významnou měrou se podílel na organizaci kurzů pro další vzdělávání pracovníků z cukrovarnického průmyslu, organizoval pro tyto kurzy také přípravu a vydání nových skript zaměřených na moderní procesy v cukrovarnictví. K hlavním předmetům, které přednášel, patří zejména Technologie cukru, Technologie sacharidů a Obecná potravinářská technologie. Podílel se i na organizaci výuky a přednáškách pro zahraniční studenty v programu ERASMUS.

Byl autorem nebo spoluautorem více než sto padesáti článků v odborných časopisech a obdobného počtu přednášek a posterů na mezinárodních a tuzemských konferencích. Byl rovněž spoluautorem šesti patentů. V posledních desetiletích se prof. Kadlec věnoval společně se svými spolupracovníky především vydávání nových a velmi cenných odborných knih v oblasti potravinářské technologie, řízení a regulace, moderních procesů a potravinářského zbožíznalectví. Kvalita a význam těchto učebnic je podpořena i vydáním cizojazyčných verzí, např. „Measurement and Control of Chemical, Food and Biotechnological Processes, Vol. I Process Measurement, Vol. II Process Control“ (2019). Byl též autorem a spoluautorem monografií, z nichž nejvýznamnější a světově rozšířené jsou tabulky „Sugar Technologists Manual, Chemical and Physical Data for Sugar Manufactures and Users“, Verlag Dr. A. Bartens, Berlin (1995). Důležitou odbornou knihou vydanou v zahraničí s významným podílem prof. Kadlece je také „Sucrose, Properties and Application“, Blackie Academic & Professional, Chapman & Hall, London (1995).

Profesor Kadlec patří k čelným představitelům potravinářské pedagogiky, vědy a výzkumu. Byl uznávaným členem a zástupcem České republiky v řadě mezinárodních organizací, např. ICUMSA, CITS-ESST, IUFOST, EFFOST a AEP. Byl rovněž členem Rady ČAZV a aktivním členem redakční rady Listu cukrovarnických a řepařských.

Vědecká práce prof. Kadlece je vysoce ceněna v tuzemských i mezinárodních organizacích. V roce 2019 byl odměněn za celoživotní práci na Generálním zasedání cukrovarnické organizace ESST. Za své dílo ve prospěch české vědy a vzdělanosti byl byl oceněn Medailí Josefa Hlávky, kterou obdržel v roce 2011.



Prof. Ing. Pavel Kadlec, DrSc., patřil pro svou přátelskou, vstřícnou a optimistickou povahu mezi oblíbené vysokoškolské učitele i spolupracovníky školy a fakulty. Byl vždy připraven pomoci a poradit studentům i kolegům při pedagogické a vědecké práci a předat své jedinečné zkušenosti a znalosti z dlouholeté činnosti na vysoké škole. Do svých posledních dnů byl aktivním zejména v oblasti publikační činnosti a velmi cenným rádcem svých kolegů z VŠCHT i z cukrovarnického průmyslu při dalším rozvoji výzkumné a kontrolní činnosti. Jeho zejména knižní publikační činnost bude v dalších letech významným základem pro pracovníky průmyslu i výzkumníky.

Od roku 1970, kdy jsem byl přijat na studium na VŠCHT, jsem měl štěstí, že jsem se dostal do vědecko-výzkumného týmu profesora Kadlece, kde jsem postupně jako pomocná vědecká síla, diplomant, poté doktorand, docent a profesor mohl získávat skvělou podporu a výbornou spolupráci pro vědeckou a pedagogickou práci. Jeho zcela vynikající znalosti a vědomosti, znalost oboru otevírala kontakty na významná česká a zahraniční univerzitní a výzkumná pracoviště. Tímto způsobem vytvářel podmínky a cesty i pro nás, pracovníky ústavu, i pro další výzkumníky a pedagogy v oboru. Myslím, že naprostá většina osob, s nimiž spolupracoval, bude vzpomínat na profesora Kadlece s úctou a obdivem jako na zcela mimořádnou osobnost. Je mi nesmírnou ctí, že po dobu 54 let strávených v úzké spolupráci s tímto kolegou jsem se stal jeho blízkým spolupracovníkem a mohu říci i přítelem.

Čest jeho památce

Zdeněk Bubník